

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egyes évre ..... 16 h.
Negyedévre ..... 4 h.
Helyben házhoz fordva:
Egyes évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 h.
Vidékre postán szállítva:
Egyes évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a népi és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzöztetésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 242. szám,

Nagyvárad.

Szombat 1915 október 23.

Véresen visszavertük

a harmadik olasz általános támadást.

Budapest, október 22. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Mint vártuk, tegnap délelőtt több mint ötven óra hosszát tartó tü-
zérési előkészítés után megkezdődött az olasz hadsereg fő erejének ál-
talanos támadása tengeremelléki hadállásaink ellen. Ez a harmadik a már
öt hónapja tartó háboruban. A Krnon, a tolmeini hídfő állásainál, külö-
nösen a doberdói fennsík szélén elkeseredett harc folyik. A 119. számú
olasz mobilmilic ezrednek a Kren támpont ellen intézett támadása az
ellenség rendkívül súlyos veszteségei közt omlott össze. Egy második
támadás ugyanezen a szakaszon bátor védőesapatok tüzeben rövid idő
alatt szintén összeomlott. Hadállásaink előterét olasz hullák borítják. A
tolmeini hídfőben az ellenség támadásait főképp a Meri Br. és védelmi
vonalunk déli része ellen irányultak. Az összes támadásokat véresen
visszavertük. Ahol az ellenség egyes helyeken a legelső rohammal be-
tört legelső védelmi vonalainkba, az ellentámadások újra kivertek. Az
olaszok veszteségei itt is igen nagyok. A Monte-San Michelen erős el-
lenséges csapatok délután benyomultak lövészfedezékeinkbe, a következő
ellentámadással mindenütt visszavetettük. Előbbi állásaink újra birto-
kunkban vannak. Többszörös támadások után az olaszoknak a déli szom-
szédos szakaszon is sikerült lövészárkainkba behatolni. Egyikük sem
tért vissza. A fennsík délnyugati harcvonala véres viaskodás színhelye
volt. A harcok sok helyen kézi tusává fejlődtek. Az ellenség veszteségei
itt különösen nagyok. Az elmúlt éjszakán a harcok a doberdói fennsi-
kon változatlan hevességgel tovább folytak. Karinthiában a Bochoisen-
steinen (Monte per Alba) a Plöcken szakaszon és a Jeebachtalban gyen-
gebb támadások voltak, amelyeket visszautasítottunk. A tiroli harcvo-
nalon mint eddig, úgy most is heves tüzérési harcok folytak. A Dolomi-
tokban újabb olasz támadások omlottak össze erős állásainkon.

Höfer.

Románia fegyverkezése Oroszország ellen.

Rotterdam, október 22. A Nazional Zeitung jelenti: Moszkvai lapok-
nak azt táviratozzák Kievből, hogy a román kormány számos csa-
pattentet vont össze Galacztól Jassyig és e helyen még további fel-
venulások történnek. Azonkívül Negotin vidékén is csapatösszevoná-
sok figyelhetők meg. A román kormány minden külső jel szerint arra
készül, hogy megakadályozza egy hadviselő államnak azt a szándé-
kát, hogy Románia területére léphessen.

Bolgár hivatalos jelentés Kumanovo és Velez elfog- lalásáról.

Szófia, október 22. A bolgár nagyve-
zérkar ma a következő jelentést adta ki:

A 19 ikéről 20 ikára virradó éjszaka a
szerbek ellentámadást kíséreltek meg a bol-
gár csapatok ellen Negotin körül, de vissza-
vertük őket, miközben igen súlyos vesztesé-
geket szenvedtek.

A Timok völgyében a bolgár csapatok
elérték a Zajecsárból Knyazeváca vezető
utat és elfoglalták Szelacska, Kraljevoszelo,
Jakovac és Jelasnica községeket.

A Morava völgyében Vranjától délre és
északnyugatra a bolgár csapatok visszaver-
ték azokat az erősítésül küldött francia csa-
patokat, a melyek még a vasuti vonalon
érkeztek és fenyegetik a szerbek északi
hadállásait.

Vranjában a már jelentett zsákmányon
kívül kezünkbe került egy katonai kórház és
körülbelül 500.000 frank értékű egészség-
ügyi anyag és orvosság, továbbá egy fertőt-
lenítő készülék és 52 vasuti kocsi. Csapatunk
még ma is találja a házakban elrejtőzött
szerb katonákat. Az egyik házban egy lovas-
katonánk megsebesített holttestét találtuk. A
szerbek alattomosan megölték és szeméit ki-
szúrták.

Az ellenséget üldöző csapatunk, ame-
lyek Stracinnál a szerbeket visszaverték, el-
foglalták Kumanovo városát. A szerbek tel-
jesen kimerülve menekülnek Üszküb felé.

Azok a csapatunk, amelyek Ovese Pol-
je-t meghódították, átkeltek a Vardaron, el-
foglalták Velez-t és Prilep felé üldözik az
ellenséget.

Velez körül csapatunk elpusztították a
vasuti vonalat a Vardar mentén és elvagták
az összeköttetést Szaloniki és Üszküb kö-
zött is.

A Strumica vidékén hadműveleteink ked-
vezően folynak. Az ellenséget már itt is át-
kergettük a Vardar folyó tulsó partjára és
elfoglaltuk a környéket uráló hegyeket, köz-
tük a Cepeli vízvázalású vonalat. A harc-
térén levő hadsereg nagyvezérkara.

Az angol flotta bombázta Dedeagacsot.

Budapest, okt. 22. (Saját tudóritónktól)
Szófiából jelenti, hogy az angol flotta
huszonegyedikén bombázta Dedeagacsot.

„TURUL”

cipőgyár részv.-társ.

Temesvár.

A monarchia legnagyobb cipőgyára

Vezérszerepet töltenek be

A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐK

130 saját flóktelep.

900.000 pár évi gyártás
1200 munkás és alkalmazott.

Flókraktár

Nagyvárad,
Kossuth-utca

Az oroszok veresége Okonszknál.

Kornin és Styr mellett 15 tisztet, 3600 főnyi légénységet elfogtunk, 1 ágyut, 8 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Budapest, október 22. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Kelet-Galiciában esend uralkodott. Nowoalexiniwsknél az oroszok folytatták támadásaikat. Harevonalunkat tulnyomó haderő nyomása elől öt kilométernyi szélességben 1000 lépéssel hátrább vontuk. Az összes támadások, melyeket az ellenség ezen új hadállások ellen intézett, éppúgy, mint a Zaloscétől keletre levő harevonalunk elleni előretörések, útegeink keresztüztüében összeomlottak. A Styr melletti harcok hevessége fokozódott. Az oroszok a legutóbbi napokban Sartorinsktól nyugatra a német és osztrák-magyar csapatok közé nagy haderő igénybevételével éket vertek. Tegnap erősítések beérkezése után ellentámadást intéztünk ellenük. Okonszknál három oldalról fogtuk körül az ellenséget és visszavetettük. Az ellenség ama törekvése, hogy szorongatott csapatai helyzetén Sartorinsktól északnyugatra Kolki irányában intézett támadással segítsen, német és osztrák magyar csapatok ellenállásán megghiúsult.

Herberstein gróf tábornok Kolkitól délre küzdő csapatai végül a maguk lövészárkaiból meglepő kirohanást intéztek az ellenség ellen, azt elűzték és 2 tisztet valamint 600 főnyi légénységet elfogtak.

A Kornin és Styr melletti még be nem fejezett harcokban október 18-tól máig összesen 15 orosz tisztet és 3600 főnyi légénységet elfogtunk, 1 ágyut és 8 gépfegyvert zsákmányoltunk. Az ellenség a Lithvániában küzdő csapataink ellen is több támadást intézett, helyenkint eljutott hadállásainkig, de az összes támadásokat végleg visszavertük.

Győzelmes előnyomulásunk Szerbiában.

Vrsnja, Kumanovo és Velez a bolgárok kezében.

Budapest, okt. 22. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

A szövetségesek támadása Szerbiában tegnap is mindenütt előrehaladt. A Kövess tábornok által vezérelt hadsereg osztrák magyar csapatai a Kosmaj hadállás ellen előnyomulva, rohammal vették be Paljától délre emelkedő Szlatina magaslatot. A Morava mindkét partján előnyomuló német hadak elérték a Palánkától és Petrovástól északra fekvő területet. Vrsnja, Kumanovo és Velez a Vardar völgyben a bolgárok birtokában vannak.

A görög kormány tanácskozása.

Budapest, október 22. (Saját tud.)
Athénből jelentik, hogy a kormány kedden

tanácskozott a külpolitikai helyzetről. — A kormány és az antant követők között a szerb—görög szerződés értelmezése tekintetében tárgyalások folynak.

Bulgária nagy győzelmei a szerbeken.

Budapest, október 22. (Saját tud.) Szófiából hivatalosan jelentik. A bolgárok Kumanovot elfogták. A szerb seregek vadul menekülnek Üszküb felé. Más bolgár csapatok elfoglalták Velezt és a szerbeket Priep felé üldözik. Velez mellett a bolgárok határukba kerítették a vasúti vonalat s így a Szaloniki—Üszküb vasúti vonal el van vágva.

200.000 török a bolgár határon.

Budapest, október 22. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik, hogy a Ruszky Invalid írja: Bukaresti táviratok bizonyítják, hogy a németek orosz intervenciótól tartanak, ezért, hogy minden eshetőséggel számoljanak Goltz basa tábornagy kétszáz ezer emberrel Drinápolyból elindult a bolgár határ felé.

Szerbiát csak gyors segítség mentheti meg a katasztrófától.

Budapest, október 22. (Saját tud.) Párisi lapok szerint Szerbiát csak gyors segítség mentheti meg a katasztrófától. A Szaloniki—Nis vasútvonal megszakítása a legnagyobb veszedelem a szerbekre. Az osztrák-magyar, német, bolgár timgák nyomása komolyan veszélyezteteti a szerb sereget Szalonikiból a szövetségesek újabb 20.000 embert indítottak Macedonia felé.

Mackensen üdvözlése a bolgár hadsereghez.

Budapest, okt. 22. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Pirok körül heves harcok folynak. Mackensen üdvözölte a bolgár hadsereget nagy sikereiért.

Szerbia legújabb fővárosa.

Bukarest, október 22. (Magyar Távirati Iroda.) Az Independance Roumaine jelenti: A szerb kormány székhelyét Kraljevóba helyezték, mert Monasztir felé az ut többé nem szabad.

Miért hívták vissza Hamilton angol tábornokot?

Budapest, okt. 22. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik, hogy Sir Joehn Hamilton angol tábornokot azért hívták vissza Gallipoliról, mert a vállalkozás eredménye nem felelt meg a nagy veszteségeknek.

A bolgár király kiáltványa.

Szófia, október 22. A Bolgár Távirati Iroda jelenti: Ferdinánd király manifestuma a következőképpen hangzik:

„Bolgárok! Mindnyájan tanui vagytok azoknak a hihetetlen erőfeszítéseknek, amelyeket egy egész esztendőn keresztül az európai háború kitorése óta tettem, hogy a Balkánnak békét és országomnak nyugalmat teremtsen. Én és kormányom azon fáradoztunk, hogy eddig megőriztünk semlegességünkkel megőrizzük a bolgár nemzet ideáljait. A háboruban álló nagyhatalmak mindkét csoportja elismeri azt a nagy igazságtalanságot, amely Macedonia fölosztásával bennünket ért.

Mind a két hadviselő csoport megegyezik abban, hogy Macedonia legnagyobb részének Bulgáriához kell tartoznia. — Csak Szerbia, hűtlen szomszédunk, maradt barátainak és szövetségeseinek tanácsai ellenére hajthatatlan. Távól attól, hogy e tanácsokra hallgasson, Szerbia szenvedélyétől és kapzsiságától vezéreltetve, megtámadta saját területünket és vitéz csapataink kénytelenek voltak hazai földünk védelmére fegyvert ragadni.

Bolgárok! A mi drága nemzeti ideáljaink voltak azok, amelyek 1912-ben arra kényszerítettek, hogy vitéz hadseregemet hárba hívjam, hogy lobogtassák meg a szabadság zászlaját és törjék ketté a rabság bilincseit. Szerb szövetségeseink voltak akkor főkei annak, hogy Macedoniát elvesztettük. Kimerülve s kifáradva, de legyőzhetlenül, be kellett vonnunk lobogónkat ismét, jobb napokra várva. Ezek a napok gyorsabban jöttek el, mint várhattuk. Az európai háború vége felé közeledik. A központi hatalmak győzelmes hadai Szerbiában vannak és gyorsan nyomulnak előre.

Fölhívom a felfegyverezett bolgár nemzetet, hogy védje meg a hűtlen szomszéd által bemocskolt hazai földet és szabadsága föl a szerb járom alatt nyögő testvéreket.

Igazságos és szent a mi ügyünk. Ezennel magparancsolom vitéz hadseregemnek, hogy üzze el az ellenséget a királyság határaitól, semmisítse meg a hűtlen szomszédot és szabadsága föl a szerb járom alatt szülő testvéreinket.

A központi hatalmak vitéz hadseregeivel egyidejűen harcolunk a szerbek ellen. Győzelemről győzelemre haladjon a bolgár katonal Előrel Isten áldja meg a fegyvereinket!

A manifestumot a király írta alá és az összes miniszterek ellenjegyezték.

* A Nagyváradai Hitelbank Rt. nál jegyzett II hadikölcsön kötvények az eredeti és ismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők.

Derecske a kárpáti falvakért.

Kilenc házat épít fel Derecske.

Biharvámegyeben oly lelkesedéssel és áldozatkészséggel kezelik a kárpáti falvak felépítésének ügyét, hogy már most a gyűjtés közepén megállapíthatjuk, hogy Biharvámegye adományából egy kisebb falu teljesen felépülhet. Vannak járások, melyek szinte egymásra licitálnak az adományokban. Igaz ugyan, hogy vannak községek, ahol csak nem is koronák, de fillérek gyűltek össze. Az ilyen helyeken azonban a főszolgabírák egyszerűen nem vették tudomásul a gyűjtés eredményét. A gyenge eredményt a községi jegyzők és bírák nemtörődömiségének tudták be és szigorúan utasították őket, hogy új gyűjtést indítsanak.

Az egyik járás főszolgabírója p. o. egyenesen meghagyta, hogy a községi bíró egy esküdt kíséretében azonnal induljon el és a falu minden házat járja fel és minden lakostól adományt kérjen. Kétségtelen ugyanis, hogy a kevés eredményt produkáló községekben a lakosság, mely rendszerint jó módu egyáltalán nem is tud a gyűjtésről, különben szívesen járulna hozzá a nagy nemzeti akcióhoz.

A jegyzők viszont azzal védekeznek, hogy a háboru tartama alatt nemhogy magukra vannak utalva, de egy-egy jegyzőnek 2-3 község ügyét is el kell látni, sőt sok helyen még ennél is többet. A jegyzők tehát mentesek ebben a dologban. — Ellenben a bírók, azok minden tekintetben felelősek az eredményért. A főszolgabírák erélyes utasításai azonban remélhetőleg ezekben a községekben is meg fogja hozni a kellő sikert.

A vármegye nagy részében teljesen fölösleges volt minden buzdítás. Az intelligenciája járt elől jó példával és nyomában kinyílt minden ember erszénye és gyűltek a 10-100-1000 koronák.

A legujabban beérkezett nagyobb adományok közül különösen Derecske községe és annak hazafias közönsége emelkedik ki. Derecske községe maga 4, a polgárság pedig 5, összesen 9 ház felépítését vállalta magára. A szükséges pénz már össze is gyűlt.

A község képviselőtestülete a legutóbb tartott közgyűlésen foglalkozott a kárpáti falvak felépítésének ügyével. Elsősorban a községi jegyző jelentette be, hogy a lakosság 5424 K 46 fillért adott össze. A közgyűlés hálás köszönetet mondott az adományokért, de különösen kiemelte a római katolikus plebános Sárkány József nagylelkű adományát, melyért külön is kifejezte elismerését.

Majd a község részéről 2400 koronát szavaztak meg. A határozatot egyhangú lelkesedéssel hozták meg. Az így összegyűlt adományokból kilenc házat óhajtanak felépíteni Biharfalván. Külön kiemelte a képviselőtestület, hogy az adományokból épülő házakra a következő feliratu táblákat helyezték el.

**Épít Biharvámegye
DERECSKE község
lakosainak adományából.**

A határozatot tegnap küldték be a vármegyéhez jóváhagyás végett.

Lesz kövér sertés.

1000 darabot hizlaltat a város.

Az élelmiszer hiányon most már több oldalról is igyekeznek segíteni. Elsősorban Nagyvárad város élelmiszer ügyosztálya fejt ki nagy buzgalmat, hogy lehetőleg minél több és sokféle élelmiszerral láthassa el a közönséget.

A természetből bezerzett babot, rizst, hagymát, burgonyát, almát, gesztenyét stb. árulnak az Apolló-épületben levő üzletben.

Fiatallányok sűrűn forognak s olyan ügyesen szolgálják ki a vevőt, mintha mindég ez lett volna a foglalkozásuk. Ügyesek s olyan rábeszélő készséggel veszik körül a látogatót, hogy még akkor is vásárol, ha nincs is szüksége semmire.

Az árak is igen jók és még normális időben is versenyképesek volnának.

Igen szép a rizs, a bab, a hagyma, de főleg nagy választék van almában. A közönséges téli alma mellett remek aranyparmia és batul alma van nagy mennyiségben.

A többi szükséges élelmiszereket most szerzi be a város s rövid idő alatt még más dolgokat is lehet venni.

A szomszédos boltban árulják a zsírt, sózot-, füstölt és paprikás szalonnát.

A biharmegyei gazdák szövetsége is mielőbb létesül s ellátja a közönséget.

Mindezeknél az akciónál a közönség bár némileg magasabb áron kapja a normálnál az egyes élelmiszereket, de még is meg van kímélve az élelmiszer uzsorások tulkapásaitól.

Lesz kövér sertés.

Már említettük, hogy Nagyvárad város élelmiszeri ügyosztálya a közönség zsír- és hus szükségletén sertések hizlalása által óhajt segíteni.

Ezt némileg megkönnyíti az a körülmény, hogy a város által a Biharvámegyei Gazdák Áruészvénnytársaságának használatra átbocsátott sertéshizlalótelep jelenleg majdnem teljesen üres és így sertéshizlalás céljaira igénybe vehető.

Lukács Ödön főjegyző tárgyalásokat folytat nagy mennyiségű sertéshizlalására nézve, sőt már konkrét ajánlat is fekszik a tanács előtt.

E szerint Winter Géza és Klein Izsák nagyváradi sertéskereskedők hajlandók 1000 darab sertés hizlalását felvállalni, akként, hogy 1916 február-juniusra csoportonként legalább 300 kilóra hizlalják fel a sertéseket és a most megállapítandó árban becsátják a közönség rendelkezésére. A város gondoskodik a sertések elhelyezéséről és a hizlaláshoz szükséges tengeriről. A két kereskedő minden rizikót magukra vállal.

A megállapítandó árra nézve vannak még némi differenciák a kereskedők és a város között, de valószínűleg sikerül a meg egyezés s az esetre Nagyvárad jó részben el lesz látva sertéshussal és zsírral.

A sertéshizlalótelep felhasználása tekintetében semmi akadály nem lesz, mivel éppen az említett részvénnytársaság igazgatója: Havas Mór kir. tanácsos kijelentette, hogy bármiként dőljön el a bérlet körül felmerült ellentét, ha a város hizlalás céljára

akarja igénybe venni a hizlalótelepet, annak nincs semmi akadálya.

Az albérlő támaszt ugyan bizonyos igényeket, de ettől eltekintve a telep igénybe vételének mi sem áll útjában. Csak disznó legyen.

A nagyváradi kath. jogakadémia háborus tanéve.

Háboruban vannak a váradi jogászok.

Az európai nagyhatalmaknak most dúló élet halál harca fegyverbe szólította minden nemzet minden fiát, hogy a dicsőség véres mezejére lépve fegyverrel védjék meg fenyegetett hazájukat. Mi sem természetesebb, minthogy a gigászi küzdelemből oroszán részt vesz ki a magyar ifjuság, a vitézlő ösök dicső unokái, akik egy pereig sem haboztak fegyvert ragadni a haza védelmére.

De köztük is előljárt a főiskolai hallgatók ezer számra menő önkéntes hadserege, kik a hívó szótát be sem várva, önként mentek el katonának azért, hogy ha kell, életüket is áldozzák a magyar földért.

Sokan dicsőséggel, véren szerzett dicsőséggel, kitüntetésekkel jöttek haza, hogy újból megtérhessenek a haremzőkre, de sokan, nagyon sokan hősi halált haltak, hogy majdan nevüket büszkén ejthesse ki az eljövendő ifjuság.

A nagyváradi kath. jogakadémiának is négy ilyen hősi halottja van már. *Reödi Bihary Jenő, Bujdos Aladár, Jurescu Péter és Láng István* joghallgatók, kik hősiességgel, lángoló hazaszeretettel, tündöklő példaként fognak állani minden idők eljövendő ifjusága elé.

S ha végig nézünk nagyváradi főiskolánk hallgatóinak névsorán, csakugyan azt látjuk, hogy hallgatóinak nagyrésze a hazát szolgálja. Az 1915/16 tanév első félévére beiratkozott joghallgatók száma, beleértve a rendkívüli hallgatókat is, 207.

Ebből tényleges hallgató 63, míg 144 joghallgató hadbavonult. A tavalyi 1914-1915 tanévben ezzel szemben az akadémia kötelékébe tartozó joghallgatók száma 226 volt. Ebből tényleges hallgató volt 172, míg hadbavonult 54.

Tehát ez évben 19 el kevesebb hallgatója van az akadémiának mint volt tavaly és 90-nel több hallgató állott be katonának, mint az elmúlt tanévben. Vagyis a tavalyi, háborus szemeszterben egyszázkilennel több tényleges hallgatója volt a nagyváradi jogakadémiának mint van ma, az 1915-16 háborus tanév első felében.

Eznek a létszám csökkenésnek elsősorban oka természetesen a háboru, amely dacára jelenlegi győzelmes fölényünknek mégis minden embert bekíván.

Azonban kizárólagos okként ez mégsem szerepelhet. Nagy befolyással volt erre a leendő első éves hallgatók, volt középiskolai tanulóknak a hadbavonulása is. Mert normális életviszonyok között az első éves joghallgatók száma a nagyváradi jogakadémián 60-70 között váltakozik. Jelenleg azonban csupán 20 első éves hallgató van. De befolyással van erre az óriási drágaság is. Mert manapság oly sokba kerül egy vidéki hallgatónak Nagyváradon az élet, hogy sok vidéki szülő nem képes az ezzel járó anyagi terheket elviselni s így inkább be sem küldi fiát, hogy tanulmányait folytassa.

S hogy visszatérjünk a már fentebb leírt dicső, de szomorú valóságra, a halálozási

arányszám is ez évben érthetőleg szokatlanul magasra szökkent.

Művezékek oka a háború. Hiszen a felsorolt adatok mutatják, hogy a joghallgatók kétharmad része katonai szolgálatot teljesít a ezeknek nem csekély hányada a harctéren van. Ott, ahol könnyen érhet mindenkét a piros halál, de ami mégis csak kiválasztottaknak adatott meg, vérvével öntözni Magyarországot újabb ezredvének díszöségés kezdetét.

A debreceni Népszövetségi Otthon harmadik „háborus estéje”.

Gyönyörű és igazán nemes emberbaráti szeretetről tanuskodó eszme megvalósítását tűzte ki legközelebbi céljául a debreceni kath. Népszövetségi Otthon választmánya. Debrecen városának oly apátlan anyátlan katolikus vallású árvái számára, kiknek édes atyjuk a haza védelmében esett el, árvaház felállítását tervezi. A „hadi árvaház” megvalósításához rendelkezésre álló eléggé csekély összeg nagyobbitására a választmány havonként hangversenyt rendez, melynek fogantatására Csernus Mihályt, az Otthon igazgatóját kérte fel.

Az első hangversenyt előkelő és nagy számú közönség részvételével október 17 én tartották.

A notabilitások közül sikerült feljegyezni: Domahidy Elemér főispánt nejével, Perényi bárónővel, (Márk Endre dr polgármester levélben mentette ki elmaradását), Grón Ferenc prépost-kanonokot, Grasselly Norbert dohánybevéltőhivatali főfelügyelőt, Pápay János, Molnár Kálmán, dr Lóky Béla, Sztankay F. Béla igazgatókat, Csath Zsigmond ny. posta főfelügyelőt, Róther Ernő máv. főfelügyelő, műhelyfőnököt, Des Echerolles Kruspér Sándor nagybirtokost, Sztankay F. Aba dr. ifj. Boczay Pál, Thurzó Béla, Suhajda Béla bankigazgatót; azonkívül ott volt a helybeli világi, katona és szerzetes papság tekintélyes része, a szereplők hozzátartozói, ismerősei és még sokan mások.

A Népszövetség ujonnan alakult dalárdája ez alkalommal mutatkozott be a közönségnek. Első felléptét a nemrég elhunyt kiváló dalköltő, Belezny Antal emlékének szentelte: három remek dalát: a Honfi Dalt, a Beteg leány és a Buesu o. dalokat adta elő, Csernus Mihály rutinizott dirigálása mellett. A közönség elragadtatással szólott a fiatal énekkar fegyverzettségéről és pompásan színező előadásáról. Az est egyik legvonzóbb száma Grasselly Norbertné urasszony éneke volt. Tünelmes, úgy a mély, mint a magas fekvésben gyönyörűen csengő, a legnehezebb áriákat játszi könnyedséggel legyőző hangja frenetikus hatást váltott ki a gyönyörű énekszámokkal betelni nem tudó hallgatóságból.

Fényes sikert aratott Róther Márta és Sztankay Évike urleányok ügyes zongora négykezese; a közönség szünni nem akaró tetszés nyilvánítására még egy darabot kellett játszaniok. Élvezettel hallgatta a közönség Bányai János joghallgató énekét, ki Csernus Mihály néhány legújabb női énekét kellemesen csengő, érzéstől áthatott baritonján.

Páratlan élvezetet nyújtott a közönségnek a 9 éves, máris sok oldalú művészi készséggel megáldott Krampera Lina éneke. Az aranyos kis baba két költemény ügyes és érzésteli elszavalásával, egy török tatyol

táncnak bájos eltáncolásával szerepelt. Különösen ünnepelte a közönség akinek először volt alkalma a kis művészen gyönyörködni.

Műsoron kívül Csernus Mihálynak is szerepelnie kellett.

Legújabb háborus dalai közül énekelt néhányat, lelkének egész érzését beleöntve tiszta baritonjába.

A debreceni színház közkedvelt művésze Kassay Károly aktuális mókáságaival állandó derűtségben tartotta a közönséget, amely nem is fukarkodott a tapsolással.

Az énekszámok kíséretét Jaszenovits István pénzügyi fogalmazó látta el, a nála megszokott művészi precizitással.

Ezen magas színvonalú művészi számok közé, mint egy remek kép finoman stilizált keretbe, úgy illeszkedett be Pálffy Béla gyomai plébános ünnepi beszéde: „Fészkek a viharban.”

Meghatottan hallgatta a közönség Pálffy beszéde bevezetésében ama pár szót, amelyet a helyzet adott alkára a kis művész baba által, kinek édesatyja a szónoknak 20 évvel ezelőtt Debrecenben tanítványa volt; meleg érzéssel emlékezett meg azon sok tanítványáról, akiket a most végigzúgó vihar elszakított családi fészektől. Nagy gonddal, művészi módon megalkotott beszédében a hadi árvákról szólt, akinek felkarolása a magyar társadalom legszentebb kötelessége.

Szépén aposztrofálta felséges öreg királyunk életét, akinek a szenvedésből a legnagyobb mértékben kijutott, akitől a kegyetlen sors egymásután szólította el azokat, a kik szívéhez a legközelebb állottak, még élete vége sem nyugodt: e világháború első áldozata, az ő szívére érte legelső sorban; a trónörökös 3 árvája ott áll a király mellett a régen feldúlt királyi tüzhelel. Végig gázolt a vihar a királyi palotától — az utolsó kunyhóig. Majd szólt arról a lelkesedésről, amellyel katonáink a frontra mennek, a bibliai Ábrahám példájára alludálva, akiket miként ő Izsákot, fel áldozzuk a Kárpátok, az Alpok és Szerbia rideg, embervértől fertőzött szikláin. — Pusztulnak a fészkek, de a szédült fészkek árva lakóinak nem szabad elpusztulni, azok felkarolása a társadalom kötelessége. Beszéde végén a hősök emlékének áldozva, buzdította a közönséget, hogy azok árváit, akik a mi jobb létünkért legszentebb javukat, életüket áldozták fel, vegye gondviselésébe. A közönséget a beszéd könnyekig meghatotta s lelkesen ünnepelte az országos hírű, kiváló szónokot, aki nyugodt, gyönyörű képek és hasonlatokban gazdag előadásával, magasztos gondolatmenetével maradandó hatást gyakorolt a közönségre.

Az estet a dalárda zárta be Belezny: Honfi dalával. A közönség egy igazán kellemes est hatása alatt oszlott szét.

* Zeuzei kisasszony a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólalni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hezedük, gramafonok eladása és javítása oloszárban. Hár küldetességek.

A szociális missziós nővérek második előadása.

A missziós nővérek második előadását előkelő közönség hallgatta végig a Katolikus Kőr Szent László-teremben. Dr Lestyán Endre megnyitó beszéde után Rónai Paula missziós nővér beszéde következett.

Nemcsak a háború előtt, hanem még a mai nehéz időben is úgy van az, hogyha egy célt meg akarunk valósítani, akkor annak az egyik igen nagyfontosságú létfeltétele az, hogy pénzünk legyen. Most is, akinek aranya, ezüstje van, az adjon abból, de akinek csak hófehér lelke van, az abból adjon. Isten nem életet kér tőlünk, azt csak a haza kéri, hanem csak egy részt kér életünkéből és pénzünkéből. S ezt a kis időt és azt a kis pénzt hány, de hány helyen lehet nekünk tőkésíteni! Itt van például a gyermekvédelem. Minél többen szentelünk erre az igazán nemes célra egy kis időt és egy kis pénzt, a jövő nagy Magyarországon annál kevesebb lesz a bűn és a baj. A háborúval kapcsolatosan feltehetünk most egy nagy kérdést: Melyek most a mi teendőink?

Igen szép volna, ha már is alakítanánk a sebesültek kórházaiban karácsony estén szent énekeket éneklő karokat, melyekkel a mi szegény sebesült hőseink szívére az Istenhez emeljük. Tartsunk előadásokat nekik, de ne legyen az prédikáció, hanem a témája a háborúval kapcsolatos legyen. S ha olvasnivalót viszünk nekik, ne legyen az ujság, vagy képes-lap, hanem egy jószellemű könyv, mert hány és hány ember van olyan, aki előbbi rossz életének megváltozását egy jószellemű könyv elolvasásának köszöni.

De menjünk még tovább. A női sziv gyengédségére és leleményességére van szükség most, midőn Isten akaratában való megnyugvásra kell rábírnunk azokat a mi hős katonáinkat, akik akár szemük, akár kezük, vagy lábuk épségét veszítették el a mi értünk folyó nagy harcban. Apponyi, a nagy politikus egyik beszédében arra int minket, hogy az a nagy buzgóság és tettvágy, melyet a mi rokkant katonáinkkal szemben tanúsítunk, ne legyen az a jól ismert szalmaláng, mert ha ez bekövetkezik, akkor ez a rut hálátlanság a jövő Magyarországon oly nagy foltot fog ejteni, melyet onnan letörölni semmivel sem lesz lehetséges.

Ha valakit, úgy minket a rokkantak ügyében készületlenül talált a háború zivatarra. Például míg Németországban 57, addig nálunk csak 1, mond: egy rokkant otthonnak van. S ha majd a mi rokkant hőseink munkát, alkalmazást fognak kérni tőlünk, ne bocsássuk el őket azzal, hogy ennyi pénzért ép, egészséges és gyorsabban dolgozó embert is kapok, hanem gondoljunk meg, hogy rokkantságuknak egy, oka mi-magunk vagyunk.

S a világháborúnak van még egy szomorú hadserege: a hadi árvák. Mi reánk vár az a nagy feladat, hogy ezekből a szerencsétlen gyermekekből a magyar hazának igazán hű és becsületes polgárokat neveljünk. De ezen számtalan kötelesség teljesítése mellett gondoljunk arra is, hogy egyszer csak vége lesz ennek az iszonyatos mézszárlásnak, tehát időt kell áldoznunk arra is, hogy a jövő Magyarországot alapjait előkészítsük.

Látható tehát, hogy ezekben a nagy időben nincs egyetlen egy olyan pont sem, amelyen meg lehetne állapodni. Szervezkedni kell és a már meglévő szervezeteket ki kell fejleszteni. Fejlődött maga a szociális missziós társulat is. Alakított 3 hadikórházat 400-400 ágygal, 4 hadi varrodát, melyben 400 asszony és leány dolgozik, kik a háború kezdte óta több mint félmillió felruházt készítettek el a katonák részére, majdnem 100,000 koronáért.

Nyitott népkönynházat, otthonokat, patro-

nás egyesületeket stb. S mindezek megalkotásához csak szervezkedés és pénz kell.

A szervezkedés nem nehéz, mert ehhez csak lelkesedés és kitartás kell, de magát a pénzt előállítani sem nagyon nehéz. Igaz, hogy sok helyről vagyunk igénybe véve, de a női lélekben van annyi leleményesség, hogy megtudja takarítani áldozatok nélkül is azt a kis tagsági díjat. A zseniális munka összefér a nőiességgel s valóban vannak is ennek hívei, csak az a baj, hogy fél mindenki a nyilvános szerepléstől. Ennek pedig csak egy oka van: a szokatlanság. A szokatlanságot pedig gyakorlat útján megszokottá tenni nem nehéz. Emlékszik majdnem mindenki az Ember tragédiájának arra a jelenetére, midőn a londoni vásár után megnyílik egy sir, mely mindent magába temet. Mindenki visz magával egész életét át egy ilyen sirt, mennyi és mennyi illuziót, örömet és boldogságot temetünk el mi abba, de a közönyösség sirjába nem szabad belefúladnunk, hanem fel kell emelkedni a sir felett a magasságba.

A gyönyörű beszéd nagy lelkesedést keltett a hallgatóságban.

Utána a legnagyobb magyar nőszónok: Rónai Petra lépett a dobogóra.

Dolgozzunk lelkünk mélyéből s küzdjünk le minden akadályt. Erőt kell gyűjtőnk s adni kell a lelkünkben is valamit s olajat kell eszegetni minden lelkes nő szívébe. Mert egy egyesületnek nem az képezi az alapját, hogy legyen abban elnökség, választmány, mert meglehet ez mind, ha nincs a munkásokban lelkesedés. Mindenkinek meg van a maga missziója, akár az 5 családja körében, akár a közéletben. És erre törekszik a misszió társulat központja, hogy szítsa mindenkiben a lelkesedést, hogy dolgozzunk a felebarátainkért.

Segíteni kell mindenkinek a lelkén, mert csak így lehet valakinek életét újjá születtezni. Igaz, hogy meeszenvedtünk a mi lelkünk is, de ha megjavítjuk a más lelkét, magunkkal tesszük jót. Ezért választotta a misszió társulat jelszavául azt, hogy egy a szükséges, és ez az, hogy megjavítsuk lelkünket, hogy másét is megtudjuk javítani.

Ezek után utal a „Keresztény nő” című folyóirat nagyszerűségére. Mert tanulunk belőle s még megértjük azt, hogy miat kell e nagy eszt szolgálni. Ők sem azért jöttek Váradra, hogy itt beszédek tartanak, hanem hogy szervezzék a nagyváradi női szociális munkás, szervezetet. Lépjenek be mindnyájan, akik ott voltak, s nem nagy összeget kell áldozniok, mert csak 4 kor. a tagsági díj, amiből nem vehetnek egy pár jó kezűt sem, de erősíteni lehet ezzel a pár fillérral a nagyváradi női szervezetet és egyúttal acélozzuk meg az akaratomkat, csak úgy lehetünk igazi új keresztény nők.

Hosszantartó taps honorálta az értékes beszédet.

Ezután az Orsolya zárda növendékei nagy lelkesedéssel énekelték el a Wacht am Reint.

Ma d. u. 5 órakor tartják a missziós nővérek befejező előadásukat a Kath. Köriön amikor megalakítják a szociális misszió társulat helyi szervezetét.

* **Értesítés.** A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

* Három liter **Családi rumot** készíthet bárki pár perc alatt a Far-as-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

Az „orosz kém”.

Egy néma lengyel viszontagos története.

— Saját tudósítónktól. —

Csütörtökön délelőtt két szuronyos honvéd baktatott fel a városháza hosszú grádicsos épületében az első emeletre dr. Dayka Endre rendőrkapitányhoz. Előttük egy szárnalmas külsejű, kopott alak ballagott, akinek areán már alaposan végigszántott az élet nyomorúsága. A tekintetében különösen a szomorú melanekolizmus homálya ült, amely a szláv típusnak a jellemző vonása. Mint kémkedéssel gyanúsított orosz vitték fel a rendőrségre az illetőt. Néma volt szegény, vagy legalább is annak tette magát.

Biharkeresztes körül csípték el szerdán délelőtt Nagy Sándor kukorica földjén. Nagy Sándor éppen a földjén járkált, mikor észrevette, hogy egy boglya tövében valaki meghurudlik. Odakiáltott neki:

— Hé, ki vagy? Mit keresel itt?!

Erre felugrott a földről az illető rongyos alak és futásnak eredt, Nagy uram meg utána, míg el nem fogta. Hiába kérdezősködött tőle, az meg sem mukkant, hanem néma módra csak jelekkel integetett, amit sehogysem értett. Szentül meg volt győződve, hogy valami orosz kém fogott, hát átadta a esendőrségnek. Azok sem mentek vele semmire, hanem vonatra ültették és átadták a 70. gyalogezred parancsnokságának, onnan azonban bizonyos okokból a honvédséghez kísértették át. Ugy látszik azonban, itt sem tudták megállapítani az illető kilétét, s így került a néma „kém” a nagyváradi rendőrséghez, amely hivatva volt megállapítani, hogy mi-féle titkot rejt magában a gyanus egyén.

Bizony itt is gyanus szemmel nézegettek a megviselt külsejű alakot, mert nem valami sok jó látszott ki belőle. Hiába próbálkoztak sehogy sem tudták megszólaltatni. Csak úgy jelekkel magyarázott. Az azonban mindjárt kiderült, hogy megérti a beszédet, szóval nem süket néma. Dr. Dayka kapitány érdeklődött tőle, hogy csakugyan muszka e. Heves, tiltakozó mozdulat volt rá a felelet, szinte rémülten tekintgetett össze vissza, hogy na most mindjárt felakasztják. Kérdezősködtek tőle másról is, de mindenre csak tagadólag intett és egyre északi irányba mutogatott.

Megkérdezték aztán tőle, hogy talán Galiciába való? Erre már mosolygó igent biccentett, s elkezdett kezével magyarázni. A kezével pájeszt rajzolt a füléhez, a lábával ást. kezdett s végül tenyerét mutatta, hogy nincs benne semmi.

Mindjárt látszott rajta, hogy semmi esetre sem kém, hanem valami munkás féle, aki megszökött a munkából, talán orosz fogoly. Zenta kutya sem valami hangosan viselkedett vele szemben, pedig ő már tíz lépésnyire megérzi, hogy ki a gazember és ki nem.

Levitték hát a rendőrség vendégszobájába, míg egy tolmácsot nem kerítenek.

Tegnapra aztán került tolmács és a rejtély is kiderült. A nevét azt ki tudta nagynehezen dünnyögni. *Jusku Andina* k hívják. Lengyel nemzetiségű, s a lakóhelye Galiciában Przemysl körül van, az oroszok rettenetes módon haragszik. Kis korában

vesztette el a beszélő képességét, mert a fejére ejtették.

Lengyel zsidók hozták el Magyarországra erdőmunkára, de midőn a fizetést kérte, ütlegekkel válaszoltak. Ő nem tudta sokáig tűrni a durva bánásmódot és megszökött. Budapestre akart menni, de eltévesztette az utat és így jutott Bihar-keresztes határába öt napi nyomorúságos kóborgás után, ahol aztán mint gyanus külsejű egyént elcsípték. Ez a szegény néma lengyel szárnalmas története, hogy azt a tolmácsaival megtudta értetni.

Most körülbelül úgy fog intézkedni a rendőrség, hogy hazakisértetik hazájába, s bizonyosan nem lesz többet kedve erdőmunkára menni olyanokkal, akiről ki tapasztalta, hogy sokat ígérnek, de semmit sem adnak, leszámítva az ütletet.

HIREK

* Bangha Béla Nagyváradon.

Holnap, vasárnap d. u. 5 órakor tartja a Kath. Népszövetség nagyváradi szervezete első ünnepélyét, melynek sikerét előre biztosítja az országos nevű szónok, Bangha Béla közreműködése, aki a háború tanulságairól fog szónoklatot tartani. Szó van arról is, hogy az ünnepélyen Nagyvárad első pénzügyi előkelősége a harmadik hadikölcsön jelentőségét fejtené ki lelkesítő beszéd keretében; ezzel a Kath. Népszövetség ereje a hadikölcsön ügyének is nagy lendületet adna. Délelőtt fél 12-kor külön meghívó mellett zártkörű értekezlet lesz. A ki meghívóját tévedésből még nem kapta, forduljon a Népszövetségi Otthon gondnokához.

* **Tanulói ifjuság a hadikölcsön jegyzésért.** Szűcs Izsónak, az ipari tanonciskola igazgatójának a hadikölcsön-jegyzés érdekében kifejtett kezdeményezése lelkes követésre talál a többi iskolák hazafias vezetőinél is. A református elemi tanítónképző szerdán az iskola disztermében hazafias ünnepélyt tartott az összes növendékek jelenlétében. Nagy Vilmos emelkedett szárnyalású hazafias beszédben lelkesítette a tanuló ifjuságot a jegyzésre, reámutatva a jegyzés sikerének jelentőségére a nemzet mai élet halál küzdelmében. Utána Balog Vilmos, a Nagyváradi Hitelbank vezérigazgatója, tartott hosszabb beszédet népszerű formában, ismertette a hadikölcsön-jegyzés pénzügyi horderejét, kiterjeszkedett a hadikölcsön kitűnő kamatozásának, biztonságának, előadására és megmagyarázta minden részletre kiterjedően a részletekben való megszerzésnek módjait. Az alapos szaktudással előadott ismertetést a hallgatóság lelkes tapsokkal köszönte meg. Mint halljuk, az előadás eredményeképpen a jegyzés már szép arányokban megindult. A polgári fiúiskolában (Rádló utca) is megindult a hazafias agitáció, melynek élén Feliczides Lajos igazgató áll, aki igen ügyes törlesztési tervet állított egybe a tanuló ifjuság és hozzátartozói részére. A terv szerint havi 1 korona 70 fillér törlesztéssel lesz módjában a tanuló ifjuságnak egy-egy hadikölcsön kötvény megszerzése.

* A városi villamosmű bérbeadása. Nagyvárad város villamosmű felügyelő bizottsága ma, szombaton délután 4 órakor ülést tart. Még nem volt ilyen nagy fontosságú ülése a felügyelő bizottságnak. Ugyanis ez alkalommal a felett határoznak, hogy tovább is házikelésben maradjon e a város villamosstelepe, vagy pedig bérbeadja Nagyvárad város ezen legfontosabb s legjövendősebb közintézményét. Ezzel kapcsolatos annak a kérdésnek az eldöntése, hogy pályázatot hirdet-e a város a villamosmű igazgatói állására. A villamosmű bérletére három megkeresés érkezett a városhoz és pedig a Ganz-cégtől, a Phoebusz villamos részvénytársaságtól és a Nagyvárad Városi Vasút r. társaságtól. — A bérletre nézve már kifejtettük álláspontunkat. A város érdekében egyenesen bűnnek, elhibázott dolognak tartanánk a villamosstelep bérbeadását. Nem csak azért, mert ezáltal a város közönségét kiszolgáltatnánk a bérlő kénye kedvének, hanem azért is, mert meg lenne fosztva a város további fejlődésének egyik legbiztosabb alapjától, esetleg látszólagos, tetszető előnyökért. Nem hisszük, hogy a felügyelő-bizottság a bérbeadás mellett foglalna állást; de ha mégis úgy lenne, még lesz szava ebben a törvényhatóságnak is. A város igaz érdekei azt követelik, hogy a villamosmű üzeme továbbra is Nagyvárad város kezében maradjon.

* Az elme-kórház új lelkésze. Dr. Pataky Arnoldnak egyetemi tanárrá történt kinevezetése alkalmával az elme-kórház lelkészi állása megürült. Erre a tisztségre gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyés püspök dr. Gézy József theologiai tanárt nevezte ki. A kinevezésről tegnap értesítette a főpásztor Biharvármegye alispánját, hogy a megfelelő fizetés folyósítása iránt intézkedjék.

* Legfelsőbb elismerés. Király Ő Felsége legkegyelmesebben megparancsolta, hogy Tarján Ernő és Bedross József 37. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagyoknak az ellenséggel szemben kitűnő szolgálatukért a legfelső dicséret elismerés tudtul adassék.

* Esküvő. A nagyvárad ur társadalom egyik bájos leánytagja, Diamandi Annuska, Diamandi Józsefnek, a „Biho-reana” takaré- és hitelintézet cégvezetőjének leánya e hó 26 án, kedden délelőtt fél 12 órakor tartja esküvőjét dr. Andru Szevér nagyvárad ügyvéddel a Szent László téri gör. kel. Holdas-templomban.

* Véglegesítés. A nagyvárad kir. ítélő tábla elnöke dr. Bolcass Ágoston nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot ezen állásában véglegesítette.

* Eltűzelik a kolera kórházak faberendezéseit. Sárretudvariban a kolera tartama alatt járványkórház céljaira a községi iskolát használták fel. Most, hogy a betegség teljesen megszűnt, az iskolát is fel akarja szabadítani a hatóság. Tekintve azonban, hogy a leggondosabb dezinficiálás sem képes teljesen ártalmatlanná tenni az iskolát a közigazgatás vezetői tegnap előterjesztették az alispánnak, hogy az iskola fapadozatát és más berendezéseit elégethessék. A teljesen újja alakított iskolában aztán rövidesen megkezdhetik az előadásokat.

[1] * Várad Mór temetése. Budapesti tudósítónk jelenti: Várad Mór, a Kereskedelmi Csarnok volt ügyészét tegnap temették el Budapesten a rákoskeresztúri izraelita temetőben. Gyászbeszédet a nagyvárad Kereskedelmi Csarnok megbízásából Hoványi Géza országgyűlési képviselő mondotta.

* Felülfizetés. Kerékjártó Ducinak a Vigadóban megtartott hangversenyén felülfizettek: Dr. Adorján Emil 300, dr. Lédig Árpád 6, N. N., N. N. egy-egy koronát, melyért ezuton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

* Megmarta egy veszett tehen. Magyarremete közégben Márton Mihály gazda udvarán az egyik tehenen veszedelmes tünetek mutatkoztak. Az állat szokatlan hangu bőgést hallatott és szarvával neki ment az aprójószágoknak és azokat öklelte. A gazdának gyanus volt a tehen s nehogy valami bajt okozzon meg akarta kötni. A tehen ekkor megtámadta a gazdát és megmarta a kezét. A tehenet azonnal leölték. A boncolás alkalmával megállapították, hogy a tehen veszett volt. A megmarta ember fel szállították a Pasteur intézetbe.

* Köszönetnyilvánítás. A Vörös-Kereszt Egylet központi konyhája hálás köszönetet mond azon értékes adományokért, amelyekben az utóbbi napokban, hála a jó lelki adakozóknak, bőven volt része: gróf Széchényi Miklós 1 drb. dámvad, Kolliner D. és társa 300 drb. tojás.

* Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

CIPŐ
 újdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
 Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* Hogyha megállnak a vonatok. Az utasoknál főleg katonaságnál töltetlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált tej és tejpör, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kiesinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, osszé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefoa sz. 635.

* Családi rum vaniliával vagy ananász izell literje K. 320. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

Falusi fuvarosok az egész téli időnyre fuvarozásra felvétetnek. Kapucinus-utca 19. sz.

x Nős, óvodékképes üzletvezető kerestetik a mezőbikácsi szövetséghez, 90—110 kor. havi fizetéssel, lakás. Rokkant katonát is elfogadunk. Ajánlatok Szilágyi Antal tanítóhoz küldendők.

* Kiadó november elsejére Rákóczi ut 7. szám négy szoba fürdőszobával, Körös-utca 15. sz. ötszobás modern ujlakás, Mrtkezni ott és Oláry I. cégnél

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Irtekezhetni a Gazdasági és Iparbankt.-nál.

Legujabb táviratok.

Visszavert orosz támadások.

Berlin, október 22. A nagy főhadiszállás jelentü:

Nyugati hadszintér.

Különös esemény nem történt.

Keleti hadszintér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

Sadeve (Bosianitól délre) a keskeny töközökben elfoglalt állásaink ellen intézett erős orosz támadásokat visszavertük.

Lipót bajor herceg hadsereg-csoportja.

Az oroszok Branovicétől északkeletre-keletre és délkeletre, széles harc vonalon támadtak. Visszavertük őket. — Paranovicétől keletre sikeres ellentámadásunk folyamán 8 tisztet és 1040 főnyi legénységet ejtettünk foglyul.

Linsingen tábornok hadserege.

A Sartorinsktól nyugatra megindított ellentámadásunk sikerrel járt. Az oroszokat ismét visszavetettük. Az üldözés megindult. Az utolsó napok harcaiban 19 tisztet s több mint 3600 főnyi legénység jutott fogságunkba, 1 ágyut és 8 géppuskát zsákmányoltunk.

Tegnap jelentettük, hogy néhány ágyukat elvesztettük. — Ezen veszteségünket az okozta, hogy orosz osztagok áttörték a szomszédos csapatokat és tüzérségi vonalunk háttába kerültek. 6 ágyut vesztett oda.

Szerbiában diadalmasan haladunk előre.

A bolgárok a Vardaron túlra üzték a szerbeket.

Balkán hadszintér.

Mackensen tábornagy hadserege, Kövess tábornok hadserege elérte az Arnakóv Sztatina hegyvonalat.

Gallwitz tábornok hadserege Zelevácig, Savelovácig és Stenovácig, valamint a Renévától északra fekvő területig nyomult előre.

Pojadjeff tábornok hadserege Knyazevától északra tovább nyomul előre. A hadsereg egyéb részeiről jelentések még nem érkeztek be. Más bolgár seregrészek meg szállították Kumanovót, Velezt elfoglalták, Strumicától délre a bolgárok az ellenséget a Vardaron túl vetették vissza. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A tegnapi minisztertanács.

Budapest, október 22. (Saját tud.) A délelőtti megkezdett közös miniszteri konferenciát délután folytatták, az élelmezési kérdések egész sorozatát behatóan megvitatták, azonkívül eszmecsere volt egyes kérdésekben követendő eljárásról. — Az osztrák miniszterek éjjel hazautaztak.

Az oroszok Romániának ígérték Besszarábiát, ha az antanthoz csatlakozik.

Budapest, október 22. (Saját tud.) Lokalanzeiger írja: Londonba érkezett pétervári távirat jelenti, hogy Oroszország késznek nyilatkozott Romániának egész Besszarábiát átengedni, ha az antanthoz csatlakozik. Angol lapok egyidejűleg Romániát népfelkeléssel fenyegetik, ha nem hajlandó Szerbiával együtt menni.

Riga eleste küszöbön áll.

Budapest, október 22. (Saját tud.) Magdeburger Zeitung írja: Riga körüli harc döntés stádiumába lépett, miután a német csapatok a várostól keletre elérték a Dűna folyót. Riga a szárazföld felől nemsokára teljesen körül lesz zárva.

Elsülyesztett olasz szállítóhajó.

Budapest, október 22. (Saját tud.) Wolff-ügynökség jelenti Athénből: Osztrák-magyar tengeralattjáró elsülyesztett egy olasz szállítóhajót.

A belügyminiszter legidősebb fia orosz fogságban.

Budapest, okt. 22. (Saját tudósítónktól.) Marosvásárhelyről jelentik, hogy Sándor János belügyminiszter fia János, kilences honvédhuzár önkéntes, súlyosan megsebesülve orosz fogságba esett.

Elítélt hadsereg elleni izgatók.

Budapest, október 22. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A haditörvényszék Stambulisky agrárvezért antimilitarisztikus propagandájáért életfogytiglani, ugyanezen vétséggel vádolt Bharenkov agrárképviselőt két évi börtönrre ítélte.

SZÍNHÁZ**Heti műsor.**

Szombaton: Lyon Lea.
Vasárnap délután: Zsuzsi kisasszony.
Vasárnap este: Lengyeivér.

A színház vasárnapi előadásai.

A vasárnap két előadásának műsorát az operette ensemble fogja betölteni, amely délután a Zsuzsi kisasszony bájos melódiáival, kaogatóan derűs, kedves librettójával fog telt házat vonzani. Este egy ebben az idényben premiere számba menő operette, a Lengyelvér kerül színre, amely az elmúlt idényben egyike volt a közönség legkedvesebb operettjének. Vasárnap este az idej operette-

együttes két jelese: Sz. Zsigmondy Anna és Bihari Sándor kerülnek egymás mellé mint partnerek, ami már magában véve is sikert jelent, nem is szólva arról, hogy a Lengyelvér a teljesen új betanulásban elsőrangú előadást ígér.

**ZENE-ÉS
MŰVÉSZET**

Kerékjártó Duci hangversenye a Kath. Körben. Egy nagy művészt hallottunk tegnap este a Katholikus Kör Szent László-termében: Kerékjártó Ducit, aki a Vörös Kereszt javára hangversenyezett. Ez az est feledhetetlen lesz minden résztvevőre, akik a lelkesülés ekstázisában ünnepezték azt a bájos, fiatal fiút, aki a legnagyobb művészek kiforrt művészetével valóssággal elbájolta közönségét. A közönség lelkesedése nőttön-nőtt minden művészi szám után. Ugy tetszett mintha ennek a nagy hegedűsnek minden művészete mindjobban fokozva fejlődne ki s végül lehetetlen volt megmondani, hogy melyik szám keltett viharosabb tetszést. Talán mégis a legszebbek voltak: Schubert Ave Máriaja és a Méheeske és a Kerékjártó saját szerzeménye: Nagymama mesél, egyszerűen csodálatos volt mind zenei kidolgozására, mind az előadás művészetére. Őt hallgatva megértettük Szent Ferenc legendájának azt a bájos jelenetét, amikor az angyal megjelenik a nagy szent előtt, hogy megizletesse vele a menyország előzét s nyirettyűjét csak félig huzza végig hegedűjén s a szent oly gyönyört érez, hogy azt hiszi, nem bírná el az élvezetet, ha egész dallamot hallgatna végig. Kerékjártó számai közben Szék Gitta urleány énekelt néhány dalt nagyon szépen, üde, csengő hanggal.

SPORT**A honapi futball-mérkőzés.**

Az elmúlt vasárnap délutánról az eső miatt elmaradt KITE—NAC revans futball-mérkőzést holnap vasárnap délután 3 órakor fogják megtartani a Rhéday kerti Sporttéren. A nagyérdekességüknek ígérkező mérkőzésre mindkét csapat nagy ambícióval készül.

**SZERKESZTŐI
PÓSTÁJA**

Cs. M. A referátát köszönjük — de máskor az efféle korábban sziveskedjék megküldeni. Ha az esemény napján este megírják és expressz elküldik, kedden már közölhetjük volna, a mikor éppen ideje is lett volna. Egy heti késedelem talán még háborus időkben is sok.

A szerkesztési ideiglenes felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Hirdetések

x **Kiadó lakások.** Ősi-tör 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári tükaróknál.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. Szent János-utca 3. szám.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
23292—1915. szám.

Hirdetmény

a tölgy- és fenyőkéreg (cser) készletek forgalomba hozatala tárgyában.

A rendőrkapitányi hivatal a m. kir. miniszteriumnak 3462—1915 M. E. sz. rendelete értelmében a következőkre hívja fel a Nagyvárad város területén levő érdekeltek figyelmét.

1. Tölgy- és fenyőkéreg csak az alábbi rendelkezések szerint szabad forgalomba hozni.

2. Mindazok, kik tölgy- vagy cser termelésével foglalkoztak, vagy ily árut másoktól szereznek, kötelesek bárhol található készletüket a „Magyar szent korona országainak bőripari központja” mint rt. cégek (Budapest, V., Nádor utca 12.) a hatóságilag megállapított árak figyelembe vételével megvételre felajánlani.

Az ajánlatokat a fenti központtól kapható úrlapon kell megtenni október 20 áig. Az ajánlattevők ajánlata az ajánlat postára adásától számított 14 napig köti. Ha ezen ideig a központtól választ nem nyer, árujával szabadon rendelkezhetik. Ha a bőripari központ az ajánlatot elfogadja, az illető tulajdonos tartozik az elfogadástól számított 14 nap alatt a fenti központ által megjelölt helyre szállítani az árukat a bőripari központ költségére.

A szállítás a bőripari központ kívánságai szerint zsákokban vagy zsákolatlanul történik, a zsákokat a bőripari központ az illető rendelkezésére bocsátja.

Az eladó az árurol jegyzéket köteles készíteni, amelyen feltüntetendő az áru minősége és sulya, számla és a hivatalos fuvarlevél másolat.

Az ár 80% át a központ azonnal megtéríti az eladónak, 20% át pedig 8 nappal később.

Kivételt képeznek:

1. akinek 2500 kg. nál kevesebb készlete van, az nem köteles beszolgáltatni.
2. a bőrgyárosok v. timárok saját üzemük folytatására szükséges anyagokat felhasználhatják.

Az október hó 2 a előtti kötött ügyletek ezen rendelet szerint is érvényesek és teljesítendőek, kivéve; ha bőrgyárosnak kell teljesíteni, ilyen esetben a teljesítésre a kereskedelmiügyi ministertől engedélyt kell kérni.

Bőrgyárosok, kik tölgy, kéreg v. cserkészletüket a bőripari központ utján óhajtják fedezni, előre látható szükségleteiket a bőripari központnak október hó 20 áig kötelesek bejelenteni.

Október 2 a után ezen anyagok fuvarozásához a keresk. minister ur engedélyre szükség van.

Jelen rendelet hatálya nem terjed ki az állam tulajdonába levő készletekre.

Aki a jelen rendeletben foglaltakat be nem tartja, a törvény értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronaáig terjedő pénzüntetéssel sújtatik.

Nagyvárad, 1915. október 17.

Rendőrökaptány.

Nagyvárad fiókküzletek :

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fiókküzletek :

Kossuth-utca 5 Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.

fiókküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fiókküzlet az ország összes nagyobb városában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

23292—1915. szám.

Hirdetmény.

A tölgy és fenyőkéregért, a gubacsért valamint a tölgyfakivonatért követelhető legmagasabb árakról.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. miniszter 3464—1915. M. E. sz. rendelete értelmében tudomá-

sára hozza az érdekelteknek, hogy fenti anyagokról követelhető legmagasabb árakat feltüntető Belügyi Közlöny a rendőrkapitányi hivatal II. emelet 18. számú szobájában október hó 30 áig közszemlére lesz kitéve, mikor is d. u. 3—5 óráig bárki megtekintheti, és köteles az abban foglaltakhoz tartani magát.

Nagyvárad, 1915. október 17.

Rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

23292—1915. szám.

Hirdetmény.

a gubacs forgalomba hozatalára.

Nagyvárad város rendőr kapitányi hivatala a 3463—915. M. E. sz. rendelet értelmében a gubacs forgalomba hozatalát illetőleg felhívja a Nagyvárad város területén levő gubacs tulajdonosok figyelmét, hogy a gubacs forgalomba hozatalát illetőleg ugyanazon rendelkezések irányadók, amelyek a tölgy és fenyőkéregre nézve ezen hirdetmény kibocsájtásával egyidejűleg már közzétették.

Aki ezen rendelkezéseket nem tartja be, hasonlóan az előző hirdetményhez képest 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 kor. pénzbüntetéssel sújtatik.

Nagyvárad, 1915. október 17

Rendőrfőkapitány.

× **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Ingyen eladás.** Nagyteleky-utca 3. szám alatt ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-ayon áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 2. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a **WOLFRAM LÁMPÁK**

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárak, ivlámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.